DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 12.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 21 JANUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 6. ZESDE JAARGANG. 1858.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

Het antwoord der Regering op de door eene der afdeelingen van de tweede kamer der Staten Generaal gemaakte bemerkingen omtrent de noodzakelijkheid van het nemen van maatregelen tegen de uitbreiding van het Chinesche element in Indie en bijzonder op Java, is thans bekend geworden.

Hetzelve is van den volgenden inhoud:

De regering kan de verzekering geven, dat zij voortdurend bedacht blijft op maatregelen tegen eene schadelijke uitbreiding van het Chinesche element in Indië en bijzonder op Java.

De regering is overtuigd, dat het pligtmatig is te waken tegen den onmatigen toevloed van een volk, hetwelk, zoowel in de Nederlandsche als in de andere bezittingen der Europeanen in Oost-Indië, meermalen gewikkeld is geweest in bloedige twisten met het bestuur, hetwelk aan hetzelve de inwoning had toegestaan, en de verbodsbepalingen, in 1837 en latere jaren tegen den aanbreng van Chinesche nieuwelingen in Nederlandsch Indië uitgevaardigd, bewijzen, dat de regering die bijzondere verpligting niet heeft veronachtzaamd.

Maar de eerste pligt van een bestuur is regtvaardig te zijn jegens allen die het onder zijne bescherming heeft opgenomen, en de Hoofden der koloniale regering, die zich sedert de herstelling van het Nederlandsch gezag in Indië hebben opgevolgd, schijnen het met hunne begrippen van regtvaardigheid niet te hebben kunnen overeenbrengen om de Chinezen te belemmeren in de hun verleende vrijheid, om gronden in eigendom te koopen, ter plaatse waar zulks hun tot nog toe vergund is. Zij hebben het gevoelen aangekleefd, dat onder de gevestigde Chinezen, de *landbezitters* en in het algemeen de *bemiddelden* het minst te duchten zijn, omdat zij het meeste belang hebben bij het bewaren der rust; en deze beschouwingen hebben tot dusver het koloniaal opperbestuur teruggehouden van het beramen van maatregelen, die de strekking zouden moeten hebben om het grondbezit der Chinezen te verbieden of te belemmeren Hoezeer de regering de uitbreiding van het Chinesche landbezit op Java betreurt, vooral in het belang van de Nederlanders, die met die Oostersche natie naar dat landbezit streven, acht zij haar echter uit een staatkundig oogpunt niet gevaarlijk: eensdeels, om de hierboven reeds aangevoerde reden, dat eigenbehoud voor de belanghebbenden zelven de krachtigste beweegreden is om de rust te helpen bewaren; anderdeels, omdat dat grondbezit gevestigd is in die gedeelten van ons gebied, waar aan het openbaar gezag uitgestrekte middelen van bedwang ten dienste staan.

Niettemin is de regering doordrongen van de verpligting, om waakzaamheid noch toezigt over de Chinezen uit het oog te verliezen, in het bijzonder wat betreft hunne aanraking met de inlandsche bevolking.

Het handhaven der tot dat einde vastgestelde en door de ervaring als nuttig erkende bepalingen zal steeds eene der eerste zorgen moeten zijn van het bestuur in Indië, en uit talrijke beschikkingen van dat bestuur blijkt, dat het deze zijne roeping naauwgezet vervult.

Te regt wordt echter in het voorloopig verslag het nut erkend, dat in het belang van landbouw en nijverheid van de Chinezen kan worden getrokken, en zoolang de tegenwoordige wijze van inning van sommige belastingen of inkomsten bij wijze van verpachting bestaat, zal men, zoo als ook geschiedt, met zorg tegen misbruiken, vooral jegens de inheemsche bevolking, moeten waken; maar de medewerking der Chinezen zal moeijelijk kunnen gemist worden. Wat zou er, zonder hen, worden van de opveiling der verpachte middelen? Het weren dezer voorname, ja eenige concurrenten bij die verpachtingen, zou zeker een nadeeligen invloed oefenen op de koloniale finantiën.

En nu kan men dat stelsel van heffing van belastingen bij wijze van verpachting afkeuren, maar het schijnt niet gemakkelijk er een ander voor in de plaats te stellen, dat niet eveneens, zoowel voor de belastingschuldigen en de inlandsche bevolking in het bijzonder, als voor de regering, aan groote bezwaren onderhevig is.

In het voorloopig verslag is daarbij in het bijzonder gewezen op de pacht van den opium en van den lombard of de „pandjeshuizen", wordende omtrent deze laatste meer in bijzonderheden het verkeerde der tegenwoordige regeling aangetoond.

Terwijl de regering, wat de opiumpacht betreft, zich te dezer gelegenheid van breedvoerige ontwikkeling meent te mogen onthouden en te kunnen volstaan met daaromtrent naar het bij meer dan eene gelegenheid te kennen gegevene te mogen verwijzen, verklaart zij gaarne ten opzigte der „pandjeshuizen", dat reeds voor geruimen tijd een onderzoek daaromtrent aan het Indische bestuur is opgedragen, en dat reeds van den gouverneur-generaal het berigt is ontvangen, dat in onderscheidene residentiën op Java het ingesteld onderzoek vóór eenigen tijd was afgeloopen en eerlang een eindrapport over deze zaak kon worden te gemoet gezien.

Hieruit blijkt, dat deze zaak aan de aandacht der regering niet was ontgaan, en men zal het zeker billijken, dat, in afwachting van dat rapport, thans geene meerdere mededeelingen over deze aangelegenheid worden gedaan.

Bijzonder heeft in dat antwoord onze aandacht tot zich getrokken de bewering, dat zoolang het thans nog in werking zijnde stelsel van verpachting van 's lands middelen bestond, de Chinezen als *eenige* concurrenten naar de pachten niet konden gemist worden, zonder eene belangrijke schade voor 's lands finantien, in het bijzonder wat de opiumpacht en die op de lombard of pandjeshuizen betreft.

Wanneer men het hooge cijfer in aanmerking neemt, dat de genoemde pachten in de laatste jaren hebben bereikt, dan willen wij gaarne erkennen, dat, om op zoodanige hoogte te blijven, men moeijelijk de mededinging der *Chinezen* zal kunnen ontberen.

De pachters van de Chinesche natie schijnen dan ook het middel te bezitten om voordeelen uit die pachten te trekken, welke Europesche mededingers niet bij magte zijn om daaraan te ontleenen, en getroosten zich volgaarne jaarlijks belangrijke opofferingen om het monopolie daarvan te behouden, namelijk, indien zij ontwaren dat de een of andere Europeaan het voornemen heeft om naar de pacht mede te dingen, is het meermalen gebeurd, dat zij door aanbieding van belangrijke sommen gelds zoodanige mededinging trachten aftekoopen.

Wij hebben hier in het bijzonder de amfioenpacht op het oog, en zouden ten dien opzigte onze bewering kunnen staven door daadzaken, welke wij, zoo het gevorderd wordt, ten opzigte van eenige pachtafdeelingen in midden-Java tot volledig bewijs zouden kunnen brengen.

En wat is nu het natuurlijk, maar noodlottig gevolg van zoodanige monopoliezucht van den Chineschen pachter? Geen ander dan pogingen tot sluikhandel, en tot vermeerdering van het verderfelijk heulsap onder den inlander. Immers het hooge cijfer der pachtschat moet op eene of andere wijze gevonden worden, indien het nog voor den pachter de belangrijke winsten wil afwerpen, waarvan getuigt de rijkdom van die Chinezen, welke hun bijna uitsluitend beroep maken van de pacht van 's lands middelen.

Het cijfer van de bovengenoemde verpachte middelen moge voordeel aanbrengen aan 's lands schatkist, wij gelooven met grond te mogen beweren, dat hetzelve in de laatste jaren te hoog is opgevoerd, en dat zoo het op zijn natuurlijk standpunt zal zijn teruggebragt, Europeanen en daarmede gelijkgestelden, evenzeer naar de pachten zullen mededingen, als zulks vroeger heeft plaats gehad.

Het is dan ook wenschelijk dat de hoofdambtenaren, wier gevoelen gevraagd is omtrent het aanwenden van gepaste maatregelen tegen eene schadelijke uitbreiding van het Chinesche element op Java, met klem zullen hebben gewezen op den verderfelijken invloed, welke de Chinezen als pachters van het middel der amfioen en van de lombardhuizen op de inlandsche bevolking uitoefenen, en het noodzakelijke zullen hebben betoogd om dien invloed te beperken.

Hen geheel en al van de mededinging naar de

BEGRIJPEN EN BEGREPEN WORDEN.

DOOR

N. DONKER.

(*Vervolg.*)

„Zoo zou dan ook Spanjerd niet berekend geweest zijn voor..."

„Spreek mij over hem niet. Of hij het niet inzag, weet ik niet. *Après nous le déluge*, is het spreekwoord van alle lage zielen. Hij bleef natuurlijk thuis, zijn belang, niet het belang der zaak, maar zijn eigen belang wilde dat. Wij mogten immers geen invloed bij moeder hebben, maar buitendien al ware die man op reis gegaan, bij hem woont geen kunstzin, hij kan relaties aanknoopen, hij kan alles misschien, maar iets voortbrengen, iets begrijpen zelfs, dat waarachtig schoon is, dat kan hij niet. En geloof nu niet, dat ik ligt reken, wat zijn deel was, God heeft ons allen gaven geschonken en onthouden, mij veel onthouden, maar dat ééne, gevoel voor het schoone, neen, Gustaaf! dát heeft hij mij geschonken. Hinderpalen zijn er, de grootste is diezelfde Spaanjerd, de ellendeling."

„Die hinderpaal," hernam Gustaaf, „is door mij, zoo ik vertrouw, voor goed omgehouwen."

„Hoe!"

En Gustaaf vertelde hoe hij gehandeld had.

„Maar dat's een meesterstuk!" hernam Adolf opgewonden.

„Een meesterstuk? Wij zullen zien, of het in staat zal zijn mij eindelijk het vertrouwen mijner moeder te schenken," hernam Gustaaf bitter.

„Het vertrouwen, vertrouwt ze je niet? Ze heeft je toch innig lief."

„Ze vertrouwt mij... half, Adolf! niet zoo als ik het wenschte."

„Half? zonderling! een half vertrouwen is een beleediging, o dat zou anders moeten worden, als ik... Gustaaf! zouden we niet een goed geheel te zamen zijn aan het hoofd dezer uitgebreide zaak?"

De broeder antwoordde niet regtstreeks. „Zou het niet beter zijn wanneer je zelf je zaak bij mama verdedigde?"

„Neen, dat nooit!" riep Adolf. „Waartoe zou *dat* dienen?"

„Ze zou je beter begrijpen. Ik bezit den gloed niet, die tot de verdediging van zulke plannen noodzakelijk is, ook kan bij mij de overtuiging, dat die plannen werkelijk zoo uitmuntend zijn, niet zoo levendig wezen."

„Maar mama is zoo zwak, hoe kan ze mij volgen?"

„Nog niet, dat is waar, maar waartoe die overijling? Heb nog een paar maanden geduld, en maak je den tegenwoordigen tijd ten nutte."

„Neen, neen, nu of nooit, het moet er nu door. Spanjerd is God dank weg, waartoe nu langer te wachten?"

„Waartoe? wel omdat, wil de zaak gelukken, alles van de voordragt afhangt en ik natuurlijk..."

„Maar word dan eens warm, spreek eens met vuur, voel je dan nooit?"

„Ja," hernam Gustaaf met kalmte, „ja Adolf, somtijds voel ik wel. Of het echter billijk is te verlangen dat ik dadelijk voelen zal, dat ons etablissement een nieuw leven noodig heeft, en dat dit nieuwe leven van jou komen moet, zult ge zelf kunnen beantwoorden. Wat is toch de reden, want ik ben overtuigd dat er een andere reden bestaan moet, spreek, wat is de reden, dat die zaak zoo spoedig beklonken moet worden, zelfs tegen allen gezonden zin aan? Zie, ik ontken niet, daar is zooveel duisters in deze geheele zaak, die spoedige ommekeer, eerst dat vuur om artist te worden, nu weder die gloed, bij het denkbeeld alleen van fabrikant te worden, daarbij die dwaze overijling, — Adolf daar moet een aanleiding zijn die ik niet ken.

„Aanleiding — neen — welke?" maar terwijl hij het uitsprak, stamelde de tong en werd de blos donkerder dan ooit. Adolf had nimmer de kunst van liegen geleerd, waar hij meende tot de logen de toevlugt te moeten nemen, weigerde deze zijne diensten. Gustaaf deed dan ook niet anders dan zijn broeder strak in de oogen te zien.

„Nu ja," hernam de oudste eindelijk, „waarom het ook te ontkennen, daar bestaat eene aanleiding, maar die blijft een geheim."

„En waarom?"

„Omdat ik voor geen dwaas wil gehouden zijn. Toch, dwaas is het niet, maar een ieder heeft zijn eigen maatstaf van beschouwing."

„Adolf je behoeft nu niets meer te zeggen, alles begrijp ik, je bent verliefd."

„Hoe weet je...."

„En wat zou het dan anders kunnen zijn?"

„Nu ja dan, het is zoo."

„En waarom mij dat niet toevertrouwd, zelfs nu dat ik je advokaat moet zijn?.... o, ik begrijp wat je zeggen wilt, ik heb het in vroegeren tijd ook niet gedaan, niet waar, toen ik Hermine...."

„Neen," riep de andere, „daaraan dacht ik zelfs niet."

„Adolf!" sprak Gustaaf met gevoel, „o, ik noem het niet dwaas, ik weet immers wat liefde is, waarlijk broeder. ik *heb* het ondervonden, ik *heb* geleden, meer dan jij of iemand ooit geweten heeft, en daarom dwaas noem ik het niet, toch, zeg mij wie zij is, toe, schenk mij niet je halve

pachten uittesluiten ware onbillijk en doelloos. Er zijn onder de zoogenaamde kleine pachtmiddelen eenige welke uit den aard der zaak niet anders dan door Chinezen kunnen gepacht worden; anderen te wier opzigte de pacht der Chinezen voor de inlandsche bevolking geheel onschadelijk is, maar indien, gelijk wij ten volle vertrouwen, de zorg voor het welzijn van den inlander, en de verpligting om den Javaan voor willekeur, van wien ook, te beveiligen, bij de hooge Regering opweegt tegen de vrees voor eenig nadeel ten opzigte van 's lands finantien, dnn neme men maatregelen tegen het monopolie der Chinezen op de amfioen- en lombardpachten, opdat het nut dat van de Chinezen in het belang van landbouw en nijverheid wordt getrokken niet verloren ga door de nadeelen, welke zij als pachters veroorzaken.

De afschaffing der bazaarpachten heeft den Chinees voor een gedeelte uit het hart der inlandsche bevolking geweerd; moge er spoedig doeltreffende middelen worden aangewend om hem ook met opzigt tot de amfioen- en lombardpachten voor den inlander onschadelijk te maken, en alzoo te noodzaken om, indien hij zich in Nederlandsch Indie rijkdommen wil verwerven, daartoe den weg te kiezen, die voor hem even als voor ieder anderen ingezetene openstaat, namelijk die van handel en nijverheid.

E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den **16**den *Januarij* **1858**, N°. **5**.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, van 12 Januarij no. 9, is aan den juragan Smail, van de gouvernements kruisboot no. 11, als belooning voor aan den dag gelegd loffelijk gadrag bij eene ontmoeting met slavenhandelaren op het eiland Nias, toegekend de bronzen medaille voor moed en trouw.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Eeen tweejarig verlof naar Nederland, aan den stads-apotheker te Soerabaya C. Rosemeier.

BENOEMD:

Tot posthouder te Soekadana (Wester-Afdeeling van Borneo), de haven- en pakhuismeester te Pontianak J. Breijer, thans met de waarneming dier betrekking belast.

Tot haven- en pakhuismeester te Pontianak, de eerste klerk op het residentiekantoor aldaar M. D. Crap, thans met de waarneming dier betrekking belast.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot de uitreiking aan H. Rosemeier, eener akte van toelating tot de uitoefening der artsenij-mengkunde te Soerabaija, en hem te belasten met de waarneming der betrekking van stads-apotheker aldaar.

Militair Departement.

BENOEND:

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Tot tweede luitenants: de sergeant-majoor J. G. Hofstede en de sergeanten W. A. Heermans, J. G. Boekholt en T. H. J. M. Vermeulen.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 9 en 13 Januarij 1858, no. 3 en 4 worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels.

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den Chinees Lim Tiongbok.

Door de agenten der Bataviasche weeskamer te Batavia, van wijlen den sergeant-majoor geweermaker Johannes van Vuuren en den voorman bij het mijnwezen in Nederlandsch-Indie, Adrien Bar.

Door den executeur te Batavia, van wijlen C. A. Schotter.

Door de commissarissen te Padang van wijlen Schreij.

Door de weeskamer te Batavia, in het faillissement van de Chinezen Gouw Kianhian, Tjan Kiemwaij en Tan Eklong.

Door het collegie van boedelmeesteren van den Chinees Gouw Sim.

Door de commissarissen van wijlen den artillerie werkman Cornelis Reijgers.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 22 Januarij.

Voor de woning van den heer Mossel, in de Stad.

Op Zaturdag den 23 Januarij.

Voor de woning van den luit. Caspers, te Semoet en voor de woning van den heer Wessels, in het Rustenburgerpad.

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag den 22sten Januarij 1858.

DOOR

GEBR. KOCKEN.

Ten huize van den Heer J. F. MOSSEL, van **Meubelaire Goederen,** enz. (31)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Zaturdag den 23sten Januarij 1858.

Ten huize van den Luit. der genie CASPERSZ te *Semoet*, door D. D. VAN BOECKHOLTZ, van gepolitoerde en andere MEUBELEN, een BENDIE, drie overwalsche BENDIE PAARDEN, enz. (53)

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 23sten Januarij 1858.

Ten huize van den Heer

F. WESSELS.

Op het Rustenburgerpd.

Van MEUBELAIRE GOEDEREN, een fraai bewerkt IJZEREN HEK, een mooije staande SPEELKLOK en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt, zoomede een schoon span BOKKEN en GEITEN en SCHEEPSBLOKKEN met IJZER BESLAG. (38)

VENDUTIE

Op den 23sten Januarij 1858.

Zal ten huize van den Heer VEENSTRA te *Bodjonegoro*, worden verkocht eenig **Huisraad, Inboedel, Rijtuigen, Rij** en **Wagenpaarden, Melkkoeijen, Stieren, Ossen** en **Schapen,** en hetgene verder te koop zal worden gepresenteerd. (30)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 29sten Januarij 1858.

VOOR DE TOKO VAN

PEREIRA & CO.

Van fraaije gemaakte heeren HEMDEN, zijden DASSEN en COLS, PARAPLUIES, zijden BAREGES, MOUSSELINE en ORGANDIES, dames JAPONNEN, SHAWLS, MANTILLES, mooije ETAGÈRE VOORWERPEN, MODERATEUR LAMPEN, HANGSTOLPEN, MUURKLOKKEN loopende *acht dagen*, Porceleinen BORDEN en SCHOTELS, MESSEN met ivoren heften, VINGERGLAZEN, pleeten DRANKSTELLEN, OLIE en AZIJN ZETJES, KINDERWAGENS en verder PROVISIEN in blik, PRUMES D'ENTES enz. enz. enz. (44)

Op de vendutie van Vrijdag den 29sten dezer zullen mede worden verkocht

1 kist POLKA HOEDEN en WAAIJERS van verschillende soorten.

(45) **PEREIRA & CO.**

Op de vendutie van Vrijdag den 29sten dezer zullen nog door de ondergeteekenden worden verkocht: eene partij oude KOPERBLADEN, afkomstig van het Ned. schip *Geziena*, kapt. Burggraaf.

(46) **PEREIRA & CO.**

VENDUTIE

Op den 25 Januarij 1858.

Voor het STERFHUIS van den WelEdelen Heer J. H. FRIEDLÄNDER van eenige MEUBELEN als: STOELEN, BANKEN, KROON-, HANG- en STAANDE LAMPEN, alsmede restant TOKO GOEDEREN, en wat verder te voorschijn zal worden gebragt. (41)

VENDUTIE

Op den 30sten Januarij aanstaande.

Ten huize van den kapitein der administratie PRINS, van **Fraaije Gepolitoerde Meubelen,** een **Rijpaard,** boven **4 voet** hoog, een **Bendy,** enz. enz. (29)

Krachtens notarieele obligatie, gedagteekend 14 *November* 1856, zullen op *Donderdag den 4den Februarij* eerstkomende, ten half negen des morgens, door tusschenkomst van het vendukantoor alhier, bij wege van executie door den ondergeteekende ten zijnen kantore, gelegen in de Zoete steeg, publiek worden verkocht, de roerende goederen van wijlen HADJIE SAMSODIN BIN DJOESOOP, bestaande in:

Een Zilveren met **Goud** beslagene **Sirie doos,** benevens de daarbij behoorende **Gouden** met **Diamanten versierde doosjes** en **Sirie Koker.**

En zulks ten verzoeke van den Chinees HAN LIONGTJANG, Suikerfabriekant, woonachtig te *Soerabaya.*

De Deurwaarder,

(67) C. F. DAMWIJK.

Krachtens vonnis van den raad van justitie alhier dd. 22 Julij 1857, zullen op *Donderdag den 4 Februarij* eerstkomende, ten half negen des morgens, door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, bij wege van executie, door den ondergeteekende ten zijnen kantore gelegen in de Zoete steeg, publiek worden verkocht, de roerende goederen van den chinees GO KONG SOE, handelaar woonachtig te Soerabaya, bestaande in:

Een victoria wagen zoo goed als nieuw met **een wagen paard** (*Sandelwood*), benevens **meubelaire** en **toko goederen,** en zulks ten verzoeke van Mr. ANTHONY MANGELAAR MEERTENS, advocaat en Procureur bij voornoemden raad qq JULIUS ADRIANUS THEODORUS FRIEDLANDER, koopman, wonende te Soerabaya, in hoedanigheid van universeel erfgenaam van wijlen zijnen vader JULIUS HEINRICH FRIEDLANDER.

De Deurwaarder,

(68) C. F. DAMWIJK.

---

vertrouwen, wij zullen zien wat wij doen kunnen, bij God, ik wil je helpen, maar wees niet meer bitter tegen je moeder.... tegen mij."

Nu lag er gloed in Gustaafs stem en Adolf moest wel verteederd worden; nimmer had hij geweten dat er zoo veel gevoel school in het hart zijns broeders, hij verhaalde, hoe hij was weggereisd naar een zijner vrienden, die hem vroeger reeds bij zijne lief hebberijstudiën was behulpzaam geweest, dat hij daar diens zuster had leeren kennen, dat hij gezworen had, dat meisje te zullen bezitten, dat hij echter reeds spoedig had gezien, dat de kunstenaarsloopbaan hem slechts langzaam tot het doel leiden zou, dat dit duidelijker nog geworden was, toen later een zeer gevaarlijk concurrent was komen opdagen, dat van dien oogenblik af bij er aan gedacht had om eene andere werkkring te kiezen, en zoo van lieverlede op het denkbeeld gekomen was, om de kunst te bezigen tot veredeling der industrie, dat naarmate zijn geest daar meer mede bezig was geweest, zijn lust daartoe tot geestdrift was geklommen, het intusschen door de lastige aanzoeken van den mededinger meer dan tijd was, handen uit de mouw te steken, en hij eindelijk vast besloten had, zijne moeder te spreken, dat *hij* zich echter van eene dergelijke bijeenkomst weinig goeds kon voorstellen, en daarom den broeder had verzocht dit voor hem te willen doen.

Nadat Adolf uitgesproken had, hernam Gustaaf met gevoel: „het is mij lief, dat je tot mij gekomen zijt — hoe weet ik nog niet, maar ik zal zien je te helpen; intusschen wees niet onstuimig, maar heb geduld, moeder moet eerst wat aansterken, dan zal ik haar *trachten* te spreken. *Nu* mag ze zelfs niet weten dat je hier bent — ik zal doen wat ik kan, dat beloof ik, en schrijf je nader."

„O Gustaaf!" hernam de oudste met warmte: „alles wordt helder voor mijne oogen, wat hebben wij elkander weinig gekend! welk een heerlijke toekomst doet zich voor mij op."

„Stil, nog is het spel niet gewonnen. Mij wacht een al te zware taak. Wij zullen zien."

Mevrouw van Wal herstelde langzaam, en hoorde vreemd op van de vele nieuwe zaken, die Gustaaf haar verhaalde. Dat Adolfs verblijf bekend, dat die gezond was en zich goed gedroeg, moest haar wel groot genoegen doen. Van de liefdesgeschiedenis wist ze nog niets. Het voorgevallene met Spanjerd deed haar leed, en hoewel Gustaaf haar 's mans onedele handelwijze klaar genoeg aantoonde, en er zeer in geslaagd was, hem onschadelijk te maken, had zij, door het langdurig vertrouwen in hem gesteld, moeite om geheel van zijn schuld overtuigd te zijn. Geen wonder, eene vrouw van haar inborst kon zich noode gewennen aan het denkbeeld, dat zij een groot deel van haar leven in dwaling had verkeerd.

Mevrouw van Wal herstelde en met de ligchamelijke beterschap kwamen ook de vroegere eerzucht, wilskracht en voorbarigheid terug, en het duurde niet lang of ze nam weder aan alles een zeer levendig deel, ja zelfs meer dan te voren, waarschijnlijk omdat ze meende dat hare hulp thans, bij Spanjerds afwezigheid, vooral noodig was. Voor ieder, die alles van nabij had kunnen zien, had Gustaaf zich wel is waar nu althans meer dan ooit het volste vertrouwen zijner moeder waardig gemaakt, maar mevrouw was zoo gewoon om haar zoon te beschouwen als iemand *qui brille au second*, daarbij wist ze dan toch niet in hoeverre den goeden — welligt nog maar betrekkelijk goeden afloop dezer crisis, aan den advokaat moest worden toegeschreven, te meer daar Gustaaf, te weinig gewoon zich zelven op den voorgrond te plaatsen, door zijn verhaal aan dit gevoelen voedsel had gegeven.

Intusschen begreep hij dat het nu tijd was, om moeder en zoon te verzoenen, en schreef Adolf om over te komen.

Toen die kwam, zei de jongste: „welnu, ik zal haar heden eerst ampel spreken, blijf in de nabijheid."

Het duurde nog wel tot den volgenden morgen voor Gustaaf daartoe gelegenheid vond, immers zij was den ganschen dag, ten einde zich weder geheel op de hoogte te stellen, te zeer verdiept geweest in onderscheiden zaken.

„Goeden morgen mama!"

„Goê morgen. Lees Gustaaf, welke brieven ik daar ontvang; die zaak vereischt spoed, ik geloof dat ik er zelf maar eens heenga."

„Erg genoeg, maar zou het juist noodig zijn dat u?..."

„Hm, wie anders, het is een netelige zaak en Spanjerd heb ik niet meer."

Gustaaf beet zich op de lippen, hij voelde zich, en te regt, gekrenkt. Hij hield echter zijn hoofddoel voor oogen en begon op vertrouwelijken toon:

„Mama, ik wilde u spreken, en wel — over Adolf."

„Hm — over Adolf — spreek op!" Een wrevel ontsierde haar gelaat. Ook verwachtte zij niet veel goeds.

„Zou hij niet weder bij ons kunnen komen?"

„Bij ons — bij ons — waarom niet? De deur is niet voor hem gesloten. Hij kan komen, hij kan ook wegblijven."

„Ik bedoel dat niet moeder," hernam Gustaaf met nadruk, „ik meen, zou hij niet weder een werkzaam deel kunnen nemen aan de fabriek?"

(*Wordt vervolgd.*)

Op de vendutie van *Donderdag den 4den February* aanstaande, zullen nog door den ondergeteekende voor rekening van belanghebbenden worden verkocht eenige onuitgeloste pandgoederen, bestaande in: **Gezette Diamanten, Goud- en Zilverwerken.**
(69) C. F. DAMWIJK.

VENDUTIE.

Op een nader te bepalen dag zullen de ondergeteekenden op publieke vendutie aan de meestbiedenden zonder reserve verkoopen.

Eene partij van **99 stuks Rigamasten,** gesorteerd van af 65 voeten lang bij 24 duim diameter, tot 34 voeten lang bij 9 duim, verwacht wordende per het Nederl. schip *CHRISTINA HELENA*, kapitein C. TJEBBES van *Amsterdam.*

Voor nadere informatie gelieve men zich franco te adresseren aan
(882) P. KERVEL & CO.

VERTREK VAN SCHEPEN.

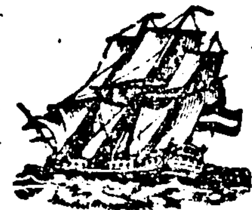
PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Word aangeboden met het snelzeilend Nederlandsch barkschip
„PIETER SCHOENMAKER."
gevoerd door kapt. J. J. VAN VARELEN:
Het schip beveelt zich door deszelfs allerdoelmatigste inrigtingen bijzonder aan, voert eenen geëxamineerden Docter, en zal omstreeks *ultimo* dezer maand, tot de terugreizé direct naar Nederland gereed zijn.
Adres bij
De Agenten,
(65) **RUYL CRAMER & CO.**

CHINA

KAPITEIN G. G. LUTTENBERG.

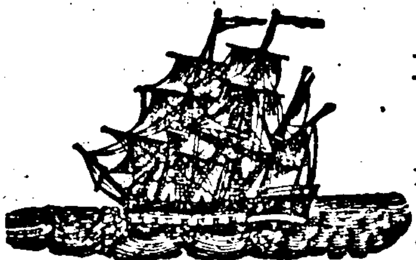

Met dit snelzeilend, en uitmuntend tot den overvoer van passagiers ingerigte schip, wordt passage naar Nederland aangeboden, om in de eerste helft van *Februarij*, direct van hier, te vertrekken.
Voor nadere informatiën adresseere men zich bij
De Agenten,
(62) **P. KERVEL & CO.**

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilende barkschip
St. JAN,
Kapt. G. G. LION.
Deze bodem, voorzien van allerdoelmatigste inrigtingen, beveelt zich daardoor bijzonder aan, zoowel voor familien als enkele personen en vertrekt tegen het einde van Januarij, direkt van hier.
Nadere informatiën te bekomen bij den gezagvoerder in het *Java Hotel*, en bij
De Agenten.
(51) RUYL CRAMER & CO.

WORDT PASSAGE AANGEBODEN

Met het Nederlandsch Fregatschip *IMMAGONDA SARA CLASINA*, Kapt. N. RADEMAKER. Deze bodem, voorzien van ruime hutten en verdere gemakken voor Passasiers, zal vermoedelijk medio Februarij, over PASOEROEAN, naar AMSTERDAM vertrekken. Ter informatien vervoege men zich bij den gezagvoerder in het *Java Hotel*, of bij
SOERABAYA, *De Agenten*,
14 *Januarij* 1858. (40) B. KOPERSMIT & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.
CORNELIUS CREMER JR. (47)

De ondergeteekende recommandeert zich tot het vervaardigen, veranderen en repareren van alle Militaire versierselen.

Tevens beveelt hij zich bijzonder aan tot het schoonmaken van **Gouden en Zilveren Borduursels, Epauletten, Fouragères, Galon's** etc., welke door eene of andere oorzaak onaanzienlijk mogten zijn geworden. Adres
(59) **L. KUIJK,** *Passementwerker, Bazar Baroe te Batavia.*

Iemand, bekend met het Italiaansch boekhouden, eenige middag- en avond-uren ter zijner beschikking hebbende, biedt zich aan tot het bijhouden, bij zich aan huis in de stad, van kantoorboeken, dan wel eenig ander administratie-werk.
Nadere informatien te bekomen bij de uitgevers dezer courant. (43)

WORDT TE KOOP GEVRAAGD:
Twee of meer CENTRIFUGES. Adres letter M. uitgevers dezes. Brieven franco. (56)

Te BEZOEKIE benoodigd, een klerk bij het beheer van 's lands kas tegen *f* 65.—'s maands tractement.
Aanvragen franco aan den Secretaris der Residentie.
(57)

De ondergeteekende zal van af *Maandag den 18den dezer*, ten zijnen kantore vaceren, tot voldoening aan de schuldeischers in den boedel van wijlen den Heer C. DEAN, eener *tweede percents gewijze uitkeering* op het bedrag hunner vorderingen.
De ten deze betrekkelijke rekening en verantwoording ligt inmiddels aldaar ter inzage.
SOERABAYA, **BUSKEN HUET.**
12 *Januarij* 1858. (32)

Eene **suikerfabriek** in den *Oosthoek* te koop, *tegen geheel contante betaling.*
Voor nadere informatien adresseere men zich met franko brieven te Bezoekie, bij
(58) J. D. FRANSEN VAN DE PUTTE qq.

De ondergeteekenden geven hiermede kennis dat de Heer CORNELIUS CREMER JR., wegens plotseling opgekomen vertrek naar *Europa*, niet in hunne *firma's* hier en te *Hamburg* is ingetreden.
SOERABAYA, KRUER, VON OVEN & CO.
14 *Januarij* 1858. (48)

De ondergeteekende is verhuisd naar *Kapoetran*, in het huis onlangs bewoond door den WelEdG. Heer Mr. FILZ.
(55) TH. FRIEDLANDER.

De ondergeteekenden berigten dat zij van af heden hunne zaken liquideren.
SOERABAYA, KRUER, VON OVEN & CO.
14 *Januarij* 1858. (49)

GEVRAAG, **Een ligte Reiswagen** met hangveren voor vier personen, de prijs van vier honderd gulden niet te bovengaande.
Adres Lett. W. *Oostpost.* (64)

Een HUIS, op het komedieplein, te bevragen bij de uitgevers dezer *Courant.* (60)

HET PHOTOGRAPISCH.
PORTRETTEN ATELIER
VAN
WOODBURRY EN PAGE.

Is van heden *Donderdag den 21sten Januarij*, geopend in de Gatottan. Zij zullen slechts zes weken vertoeven.
De prijs der Portretten in étui is van *f* 12.— rec. tot *f* 70.— rec. (43)

PER MAIL ONTVANGEN:

ANNUAIRE DES DEUX MONDES, 1857. *f* 20.
(61) **E. FUHRI & CO.**

PER CHINA.

ONTVANGEN,
Zwarte gewerkt fluweelen LINTEN,
NEIGES,
CORSETTEN *sans Coutures*,
WITTE zijden heeren HANDSCHOENEN,
dito dito dames MITAINES,
KLOSGAREN van 300 yards van No. 8 tot 150,
Extra fijn zwart LAKEN,
SATIN DE LAINE,
TRICOTS in kleuren bij
(35) **DE STURLER & FAGNOTTI.**

Op de Scheepstimmerwerf van den ondergeteekende, gelegen aan de Oostzijde der *Kaliemaas* naast den Heer CORES DE VRIES, zijn te bekomen:
Hollandsch **Witlood**, Europ. **sloepriemen,** kleine **Ankers** en **Dreggen**, ijzeren **Kombuizen**, koperen en ijzeren **Spijkers** in soorten, **Schroeven** in soorten, **Vilt, Zeildoek, Touwwerk, Putsen,** een nieuwe **Lier** compleet, **Teer Kwasten**, kleine Europ. **Rondhouten, Zink** en **Zinkspijkers, Blokken** in soorten, met of zonder ijzer beslag, **Bankschroeven, Aanbeelden, Timmermans Gereedschappen, Planken** en **Balken**, in soorten, benevens 40 nieuwe **Jatiehouten** dubbele **Deuren**, aan de binnen kant met glasruiten en aan den buiten kant met Jaloesiën.
Wordt verder op deze werf allerhande **Scheeps** en **Huis Timmerwerk** verrigt.
(50) G. R. CURTIS.

PAS UITGEPAKT

POEDER CHOCOLADE *à la vanille*,
„ VRUCHTEN,
„ FIGURES,
„ GROOTE VRUCHTEN,
Tous *à la vanille*,
BISCUITS *de framboise*,
Allerlei THEE BANKET,
„ soorten gedroogde VRUCHTEN,
Puike VERMISELLIE en MACARONIE en SOEP-FIGUREN.
(36) **DE STURLER & FAGNOTTI.**

BRONS-WERKEN.

De ondergeteekenden hebben ontvangen eene factuur PRACHTIGE VOORWERPEN VAN BRONS, zoo-als INKTKOKERS, TOILETSPIEGELS, NACHT-KLOKJES, THERMOMETERS, LICHTSCHERMEN, enz.
(42) **E. FUHRI & CO.**

DE STURLER & FAGNOTTI.

HEBBEN PER CHINA ONTVANGEN.
BRUSSELSCHE SPRUITEN,
ROLPENS in vaatjes en stopflesschen,
ZOETEMELKSCHE en EDAMMER KAAS,
ROOKVLEESCH in zakken,
SAUCIJS in pekel,
ROOK SPEK. (34)

BIJ J. LLOYD & CO.

ZIJN STEEDS VERKRIJGBAAR DE NAVOLGENDE ARTIKELEN.

Zweedsche Teer.
Amerikaansche „
Kool „
Harst.
Breeuwwerk.
Vilt en Huidpapier.
Witte Lording.
Geteerde „
Scheeman Garen.
Takel „
Zeil „
Hollandsch Zeildoek.
Engelsch „
Russisch „
Carldoek.
Hollandsch Patent Touwwerk.
Russisch „
Manilla „
Cain „
Bengaalsch „
Vlaggendoek.
Spaansch Groen.
Vriesch „
Witte Verf.
Zwarte „
Droog Loodwit.
„ Zink Wit.
„ Geel-oker.
„ Kromaat Geel.
(39)

Meubel Vernis.
Wagen „
Gekookte Lijn-Oiie.
Ongekookte „
Pek
Huidkoper.
Geel Metaal.
Huidspijker.
Breed. Zink.
Smal „
Zinken Spijkers.
Plaat IJzers.
Klinknagels.
Rond IJzer.
Vierkant „
Plat „
Hoek „
Band „
Koperen Deursloten.
IJzeren „
Koperen Kastsloten.
IJzeren „
Wind Haken.
Schuiven.
Grendels.
Houtschroeven.
Koperen Hengsels.
IJzeren „
Spijkers.

Staafkoper.
Arakpompen.
Watervaten.
Ballast Schoppen.
Verfkwasten.
Blokken van 1, 2, 3 Schijven.
„ met IJzeren „
„ „ „ Strop.
IJzeren Blokken.
Kettings voor ligten van Machineriën.
Pompleer.
IJzeren Schijven.
Houten Schijven met koperen en IJzeren Bossen.
Vlaggenlijnen.
Paardenlijnen.
Tuban Leksteenen.
Steenkolen.
Ankers.
Kettingen.
Patent Metallic Liquid Sheating alle soorten van gemaakt en Gegoten IJzer en koperwerk en
Tenslotte.
Eene partij best Riga en Amerikaanspieren en Djattiehout.

SOERABAYA, *Januarij* 1858.

SOERABAYA, den 21sten Januarij 1858.

De *Javasche Courant* van 16 dezer No. 5 bevat het Gouvernementsbesluit, waarbij de afdeelingen Panaroekan en Bondowoso in de residentie Bezoekie, welke, tot dus verre vereenigd, onder het bestuur van ééuen assistent resident stonden, voortaan ieder afzonderlijk door eenen assistent resident zullen worden bestuurd, zijnde als hoofdplaats der afdeeling Bondowosso aangewezen Bondowosso, en als hoofdplaats der afdeeling Panaroekan, Sietoebondo.

— Sinds eenige dagen liepen hier geruchten omtrent zekeren kapitein Vonk, destijds voerende het schip *Koningin der Nederlanden*, bij deszelfs laatste terugreize naar Nederland, overkomen voorval.

Wij deelen onzen lezers mede wat ons daaromtrent is medegedeeld, zonder voor de juiste waarheid daarvan te kunnen instaan.

Op zijne laatste terugreize naar Nederland, werd kapitein Vonk, aan den noordelijken ingang van Straat Bali, door een rooversvaartuig, met 100 koppen bemand en met 7 stukken geschut van zwaar kaliber gewapend, aangehouden en stapte de bevelhebber daarvan aan zijn boord over. Hij vroeg kapiten Vonk, aan welke firma zijn schip geconsigneerd was en, op verkregen antwoord, zeide hij, dat kapitein Vonk zich gelukkig moest achten, niet aan de firma.... geconsigneerd te zijn, dewijl hij zich in dat geval zoude genoodzaakt hebben gezien, zijn schip buit te maken.

Hij verklaarde kapitein Vonk, dat hij van der W... genaamd was en een pas, onder den naam van de Vent, waarvan hij zich in der tijd bediend had, om van Soerabaya te vertrekken, bij zich had.

Hij reikte kapitein Vonk een vrijgeleide uit, ten einde, voor de zeeroovers beveiligd, den archipel te kunnen doorreizen.

Van der W... is, als wij wel onderrigt zijn, vroeger ambtenaar bij den waterstaat te Soerabaya geweest, en schijnt, ten gevolge van eene onaangename zaak voor den raad van justitie aldaar, met den bovengemelden valschen pas, die plaats verlaten te hebben. Gedurende eenigen tijd voer hij hierop ten handel en moet daarbij in handen der zeeroovers gevallen zijn. Naar men vermoedt, heeft hij met dezen, op voorwaarde, dat zij hem ongemoeid zouden laten, eene overeenkomst aangegaan en bevindt zich thans waarschijnlijk in de Soloosche zee.

(*Java Bode.*)

CHINA.

Per zeilschip hebben wij de volgende tijdingen van China ontvangen, waarvan wij in ons vorig Nummer reeds voorloopig melding maakten.

De kanonneerboot *Firin* onder bevel van den Luitenant Nicolas kwam heden ochtend (30 December) omstreeks vier ure hier te Hongkong aan met depêches van Lord Elgin. De berigten die zij medebrengt luiden als volgt:

Omtrent een dozijn kanonneerbooten waren Maandag tot op den middag bezig met de manschappen van het 59e regt tegenover Kuipers eiland te landen, benevens de engelsche en fransche mariniers en artillerie, in alles 2500 man. — Het ronde fort, dat omstreeks duizend yard beneden *French jolly* op eene kleine hoogte ligt, werd dadelijk in bezit genomen en strekte de troepen tot den volgenden ochtend tot kaserne.

Maandag ochtend vroeg was het bombardement der stad begonnen en duurde dien geheelen dag en nacht door, tot Dingsdag ochtend omstreeks tien ure daarmede werd opgehouden, om de forten op de heuvels rond de stad te bestormen. Toen de *Firin* de plaats verliet waren die forten, benevens het beneden gedeelte der oosterwal in handen der engelschen. Van gesneuvelden of gekwetsten waren geene andere berigten ontvangen dan alleen de dood van kapitein Bate en luitenant Hachett. — Kapitein Bate was met luitenant Gilford en bijhebbende manschappen bezig eene geschikte plek te kiezen voor het plaatsen der stormladders tegende Pagode toen een schot hem velde. — Hij was dadelijk dood en de bootelingen bragten het lijk aan boord.

Luitenant Hachett bragt eene depêche naar eene der buitenposten en, op den oogenblik dat hij ter bekorting een bijpad insloeg, werd hij plotseling besprongen door een man die daar in hinderlaag lag en vermoord, voor hij aan verdediging kan denken. — De ellendeling die deze daad bedreef, werd echter door de engelsche matrozen opgevangen en, zonder vorm van proces, opgehangen. — Deze beide voorvallen maakten de engelsche manschappen zoo opgewonden dat zij het dorp, in welks nabijheid luitenant Hachett viel, in brand staken, dat benevens een gedeelte van Canton's voorsteden in laaijen vlam stond toen de *Firin* wegstoomde. — De Chinezen vuurden alleen uit klein geweer.

FRANKRIJK.

— De buitengewone Perzische gezant Ferukh Khan is volgens het *Journal de la Cour* steeds te Parijs; en daar men in de hoofdstad reeds aan zijn costuum gewoon is geworden, verwaardigt hij zich van tijd tot tijd de dorpelingen in de omstreken eene gelegenheid te geven om hem te bewonderen; of minstens om hem te bekijken. — Eenige dagen geleden maakte hij een uitstapje naar Rheims waar hij veel bijval vond. — Hij werd door het bestuur uitgenoodigd tot het bijwonen van een groot concert, werd aan den kardinaal aartsbisschop voorgesteld en door het gemeen gehoezee'd. Aan het spoorwegstation, waar rijtuigen gereed stonden om den edelen Pers en zijn gevolg aftewachten, had een grappig voorval plaats. Deze rijtuigen waren niet voor Persen gemaakt want er was geene ruimte voor de hooge, piekachtige hoofddeksels, waarvan die belangwekkende natie zich bedient.

Het gevolg van deze fout in de bouworde der rijtuigen was, dat, toen de gezant en gevolg er in stapten, hun aller hoofd plotseling verdween onder de hooge hoeden die zij droegen, waarover de aanschouwers, zich buitengewoon vrolijk maakten. — De koetsiers kregen echter spoedig last om de kappen der rijtuigen open te maken, waarna de heeren vreemdelingen met de meeste waardigheid hunne intrede in het stadje deden.

— Het eerste deel der brieven van Napoleon I zal welhaast het licht zien. Afgezien daarvan zullen in de volgende maand alhier twee documenten in het openbaar verkocht worden, die niet van belang ontbloot zijn. Het eene is een brief van den graaf Daru, oud-gezant van Frankrijk die in 1810 uit Amsterdam aan den keizer een brief schreef, waarin hij meldde, dat te Zaandam een huisje bestond, dat een tijdlang door czaar Peter den Groote bewoond werd, en dat de koning van Holland het voornemen had aan den dag gelegd om dit huisje te koopen, ten einde het des te beter te conserveren, doch dat dit voornemen geen verder gevolg heeft gehad. De graaf Daru vroeg bij gevolg aan den keizer of hij het huisje niet met dit doel wilde koopen, kunnende men het voor 2000 à 3000 gulden bekomen. De keizer heeft toen den brief aan den graaf Daru teruggezonden en aan den rand de woorden bijgevoegd: Ik hecht er volstrekt geene waarde aan. Saint-Cloud, 2 September 1810."

Het andere document heeft betrekking tot den hertog van Rovigo. Deze had namelijk als minister van policie in 1813 eenige personen laten arresteren, die ra reeds tot verbanning veroordeeld geweest te zijn wegens de zaak van 3 Nivôse, ongeroepen te Parijs teruggekomen waren en aldaar ongestoord woonden. De keizer had dit niet zoodra vernomen of hij schreef aan den hertog de Rovigo een brief, aan welks slot de volgende woorden voorkwamen: „Frankrijk heeft aan mijn willekeur, ook zonder dat de uwe er bij komt, reeds te veel. Laat zoo iets nimmer meer gebeuren."

— Eerstdaags zal een werk verschijnen, dat thans reeds de belangstelling van zeer velen opwekt. Het is eene Geschiedenis van den veldtogt van 1815, door den kolonel Charras, die zich naar Belgie heeft begeven, om de plaats zelve in oogenschouw te nemen, waar de slag van Waterloo geleverd is. Men zegt dat de kolonel in Nederland inzage heeft bekomen van de archiven, die tot bevordering van zijn doel dienstig konden zijn.

ENGELAND.

— Het volgende nemen wij over uit de *Baltimore Patriot:*

Voor weinige dagen was een Adams in het huwelijk getreden met Miss Jenkins, die vroeger met eenen Harley was verloofd geweest. — In den ochtend van den huwelijksdag had Harley Miss Jenkins gesproken en haar met zijne wraak bedreigd, als zij het huwelijk met zijnen medeminnaar niet opgaf; doch zij lachte hem uit. — Op den 16e September kwam Harley in het huis van Adams waar hij niemand vond dan eene oude negerin, die hij met eene bijl op het hoofd sloeg, zoodat zij bewusteloos nederviel, waarna hij de meubelen, deuren, vensters, beschotten ja zelfs het pleister van de wanden vernielde.

Laat in den avond kwamen Adams en zijne vrouw weder te huis. — Geneeskundige hulp werd dadelijk voor de oude negerin ingeroepen, en uit hare afgebrokene woorden, en ijlende gezegden, de telkens gillend uitgeschreeuwde naam van Harley begreep Adams al spoedig wie de dader was van de bedrevene misdaad. Dien ten gevolge wapende hij zich den volgenden ochtend met eene buks en een mes en ging uit om Harley op te zoeken. — Hij behoefde niet ver te gaan want op eenen afstand van nog geene honderd yards van zijn huis, daar waar de weg door eene strook van het bosch liep, ontmoette hij Harley, die klaarblijkelijk op weg was om zijn begonnen werk te voltooijen. — Een boerenjongen die zich daar juist in de nabijheid bevond, was de eenige getuige van wat er nu volgde, eene scène die hem het bloed van afgrijzen deed stollen.

Eenige weinige doch hevige woorden werden tusschen hen beiden gewisseld, toen Adams zijne buks afschoot, waarbij hij Harley slechts eene wond in den arm toebragt. Harley, een zwaar, athletisch gebouwd man, greep daarop Adams aan, waarop eene wanhopige worsteling tusschen hen ontstond. Het duurde lang eer zich de overwinning besliste, doch eindelijk kreeg Adams de noodlottige steek die hem velde en Harley, hoewel geheel opgekorven, nam het doode ligchaam dat, zoo mogelijk, nog bloediger was dan zijn eigen, dat hij met het mes nog overeind in de borst stekend op zijne schouders laadde, en bragt het bij Mevrouw Adams. — De eenigste toeschouwer van het vreeselijk tooneel, te verschrikt om hulp te roepen en te zwak om die zelf te verleenen, volgde werktuigelijk. Mevrouw Adams gaf een hartverscheurende gil toen zij den moordenaar aldus beladen zag binnenkomen en viel bewusteloos op het lijk haars echtgenoots neder. — Harley, verzwakt en uitgeput als hij was, had nog krachts genoeg om het van bloed druipend mes uit het hart van het lijk zijns slagtoffers te trekken, en nadat hij daarmede het gelaat der bezwijmde vrouw had opgekorven, tot zij, in den volsten zin des woords, onkenbaar was geworden, stak hij het zich zelf in het hart en viel achter over terwijl zijn hand nog de lange haren der ongelukkige hield vastgeklemd. — Toen zij allen daar neder lagen, kwam de jongen zoover tot zich zelven dat hij hulp kon gaan halen. Toen die kwam was het te laat: beide de mannen waren reeds dood, en Mevrouw Adams, nog immer bewusteloos, was bijna doodgebloed. Met de meeste zorg werd zij vervoerd en verzorgd, doch er is geene de minste hoop dat zij herstellen zoude. Adams lijk is behoorlijk begraven geworden, doch wat dat van Harley aangaat, men stelde voor om het aan een boom te spijkeren. Adams was een algemeen geächt man, en de uitgever van de "*Wars county sentinel*", het eenigste nieuwspapier dat in die afdeeling werd uitgegeven, en door zijnen dood thans geheel in duigen ligt.

DUITSCHLAND.

— Aan de *Silezische Ztg.* wordt uit Bolkenhayn geschreven, dat aldaar door een jongen van 12 jaren eene vreeselijke misdaad is gopleegd. Op den 25sten October jl. vermaakten vijf kinderen zich al spelende in een tuin, toen de bedoelde jongen, die om zijn slecht karakter bekend stond, zich bij hen voegde en hen overhaalde om zich te plaatsen in een soort van koffer, welke in den tuin aanwezig was, en tot berging van verschillende voorwerpen diende. De vijf kinderen voldeden al lagchende aan zijn verzoek, hoewel de koffer naauwelijks groot was, om hen allen te bevatten. Doch zoodra zij er in waren, sloeg het monster den koffer digt, ging er op zitten en bleef gedurende drie kwartiers-uurs bedaard luisteren, eerst naar de kreten, en vervolgens naar het hartverscheurend gesteen der ongelukkige slagtoffers. Eindelijk toen hij meende dat zij dood waren, opende hij den koffer. De kinderen ademden nog. De jongen sloeg den koffer weder digt, deed er het slot op en ging met zijnen vlieger spelen, doch bij het verlaten van den tuin werd hij door een klein meisje gezien. Men verbeeldde zich den angst der ouders bij de onverklaarbare, verdwijning hunner kinderen, en hunne wanhoop, toen zij de akelige waarheid vernamen. Een der kinderen leefde nog, doch gaf spoedig den geest. Door het meisje als de dader aangewezen, bekende hij zijne misdaad met de grootste koelbloedigheid. De vijf slagtoffers, een jongen en vier meisjes van 4 tot 9 jaren, zijn den 29sten October ter aarde besteld.

— Hoewel de finantieele crisis zich ook te Hamburg in geen geringe mate doet gevoelen, zijn evenwel geen handelshuizen, met uitzondering van een, genoodzaakt geweest hunne betalingen te staken. In weerwil van het hooge disconto verlaat voortdurend eene massa zilver de bank, en aanzienlijke sommen moeten naar Amerika verzonden zijn, om aldaar wissels tot den zeer voordeeligen koers te koopen.

— Naar luid der jongste berigten uit Rusland, heeft men daar te lande betrekkelijk weinig last van de geldelijke ongelegenheden, welke in het westen van Europa en in Amerika zooveel bekommering baart.

— In het stadsgedeelte nabij de admiraliteit te St. Petersburg heeft een hevige brand aan vele personen het leven gekost. Een 10jarig meisje beschermde, nadat hare

moeder in vertwijfeling het venster was uit gesprongen, haar eenjarig broertje; toen een spuitgast tot haar doordrong, wilde zij niet gered worden, voor dat hare beide kleine broeders uit de vlammen waren geborgen; tweemaal drong de man door de vlammen heen en eerst toen hij voor de derde maal terug keerde, kon hij de inmiddels bewusteloos gewordene Maria Moltschanow redden. De redder ontving van den keizer eene eere-medaille en eene gratificatie, terwijl het meisje, de dochter van een behanger van Z. M. 100 zilveren roebels ten geschenke bekwam.

— Betreffende het ongeluk dat het Russische linieschip *Lefort* getroffen heeft, verneemt men het volgende: Het schip is op last van de Russische regering door Engelsche duikers opgezocht en onderzocht. Men vond binnen in het vaartuig ongeveer 1100 lijken. De verongelukte passagiers en manschappen hadden zich meerendeels geklemd aan de voorwerpen in de kajuiten en het ruim en werden in die houding, reeds in half verganen toestand gevonden. Het was een pijnlijk gezigt voor de duikers, des te akeliger, omdat het glas der duikerklok alle voorwerpen vergrootte en de lijken schier allen met wijd open staande oogen aangetroffen werden. Een van de duikers was door dit schouwspel zoo getroffen, dat hij eenige dagen achtereen niet in staat was rapport te doen en later weigerde op nieuw neder te dalen, maar over Kopenhagen naar zijn vaderland terugkeerde.

— Uit Sebastopol wordt gemeld dat die stad thans weder 15,000 inwoners telt. De Amerikaansche Maatschappij die zich verbonden heeft, om de in de havens gezonken oorlogschepen weder boven water te brengen, zal binnen den tijd van twee jaren met haren arbeid gereed moeten zijn. Reeds zijn twintig vaartuigen door de Russen vlot gemaakt en zullen weldra in werkelijke dienst gesteld worden. Een speculant, aan wien het privilegie is toegestaan om het ijzer op te rapen, dat in de stad en hare omstreken ten gevolge van den oorlog verspreid lag, heeft reeds een voorraad van 50,000,000 kilogr. bijeengegaard.

WEST INDIE.

Paramaribo, 21 October. De toestand van Suriname is op dit oogenblik minder geruststellend. Er heeft zich onder de plantaadje-slaven een onrustige geest geopenbaard. Van elf plantaadjes zijn reeds onaangename voorvallen bekend; men verneemt zelf dat de procureur-generaal verpligt zal zijn naar een der houtgronden (*de Vier Kinderen* geheeten) in het district Para te reizen, ten einde de rust te herstellen. Mag men het gerucht gelooven, dan zouden de negers den directeur gesteenigd hebben.

Gisteren heeft hier weder eene publieke verkooping van 29 slaven plaats gehad, afkomstig van de kleine plantaadje *Herstelling*, in Saramacca. Zij werden even als de aanwezige visch, provisien, manufacturen, enz. aangeboden en geveild. Zij golden ƒ 605 tot ƒ 690 per hoofd, en bragten gezamenlijk eene som op van ƒ 11.310. Deze slaven, die jaren achtereen met en onder elkander geleefd hebben, zijn nu eensklaps gescheiden en onder 15 à 20 verschillende meesters gebragt. Hoe lang zal dat nog gedoogd worden?!

Met voldoening deel ik u mede, dat de plantaadje *Herstelling*, (zonder slaven) door den heer W. Humphreys qq voor ƒ 3000 is gekocht, en wel voor M. J. Hoogland. Deze Hoogland was voor zes jaren nog *slaaf* en *bastiaan* op de plantaadje *Kent* waarvan de heer. Humphreys mede administrateur is. Hij kocht zich zelven vrij, was wijders als blankofficier op dat effekt werkzaam en is thans, door ijver en spaarzaamheid eigenaar van een vruchtbaar stuk land. Ook een slaaf van de gouvernements plantaadje *Catharina Sophia* is thans ijverig werkzaam op *Sara Maria* in Saramacca en heeft als waarnemer zijner belangen den heer A. Wildeboer (koloniaal ontvanger). Zijn vlijt heeft hem reeds schoone vruchten opgeleverd.

Dit zijn ontegensprekelijke bewijzen, dat de neger, vrij geworden, ijveriger en met meer inspanning arbeidt, dan in den staat van slavernij.

In de afgeloopen week had hier een treffend ongeluk plaats; twee halve broeders stonden, terwijl het onweerde, met elkander te praten. De bliksem trof hen en doodde beiden.

— Men deelt ons het volgende Extract uit een schrijven van Paramaribo van 15 October mede.

Bij gelegenheid van mijn togtje de *Suriname* op, heb ik bemerkt dat een ieder nog zeer veel vertrouwen heeft omtrent den gang van zaken in deze kolonie. Voor bijna alle plantagies met waterwerken zijn stoommachines besteld; op sommige is het plan om stoom bij watervermogen te voegen. Op *Waterland* was men druk bezig met het bouwen van huizen voor émigranten; ook voor die plantagie was een stoommachine met toebehooren besteld, zoodat de onkosten, welke men noodig had te maken, tevens met het daarstellen van trasloodsen en gebouwen, werden berekend ƒ 150,000 te zullen bedragen.

— De *Curaçaosche Courant* van 24 October bevat het volgende brrigt:

In den loop dezer week zijn alhier vaartuigen van St. Domingo aangekomen en aan boord van dezelve verscheide passagiers.

Naar men verneemt, worden de stad en de haven van St. Domingo beschoten en met vernieling bedreigd. De belegeraars hebben op eene hoogte, welke de stad en de haven bestrijkt, eenige zware stukken geschut geplaatst en werpen daarmede granaten in de stad en schieten op de vaartuigen, die binnen de haven komen en van daar vertrekken.

Den 21sten is de Nederl. schoener *Essex*, kapt. Prince, van St. Thomas alhier (te Curaçao) aangekomen. Op dat Deensche eiland hebben eenige onlusten plaats gehad. De *Curaçaoche Courant* zegt deswege:

De lagere klasse der bevolking, door eenige onruststokers opgehitst, heeft grove wanordelijkheden bedreven en wilde een Roomsch-Katholiek geestelijke verhinderen dienst te verrigten; de volksoploop was zoo groot, dat de krijgsmagt opgeroepen moest worden om de rust te herstellen.

AFRIKA.

Luidens een met de jongste mail bij het departement van kolonien ontvangen berigt, gedagteekend St. George d'Elmina, 9 October jl., is de rust er slechts gestoord geweest door een klein geschil, dat onder de Aximsche bevolking was ontstaan, doch door de doeltreffende maatregelen van den kommandant van het fort St. Anthonij spoedig werd bijgelegd.

Eene gewenschte verandering in de weêrsgesteldheid was van eenen gunstigen invloed geweest op den gezondheidstoestand der Europeanen, zoodat deze thans zeer voldoende geacht werd, terwijl de ruimere oogst en eene overvloedige vischvangt de voedingsmiddelen der bevolking hebben verbeterd, ten gevolge waarvan de menigvuldige ziekten onder de inboorlingen zijn geweken.

Door de Engelsche stoomboot *Teazer* werd in de golf van Benin een slavenschip met 300 negers genomen en te Sierra Leone opgebragt. Een ander vaartuig tot den slavenhandel geheel uitgerust, werd aan de Zuidkust geheel bemagtigd.

HET POSTWEZEN IN GROOT-BRITTANJE.

Eene der Nederlandsche staathuishoudkundige tijdschriften bevat over dit onderwerp de volgende niet onbelangrijke mededeelingen.

Sedert een paar jaren wordt door de Engelsche postadministratie verslag gedaan van hare werkzaamheden, waaruit blijkt welk een verbazenden omvang het brievenvervoer in Groot-Brittanje heeft genomen. Wij willen trachten eene vlugtige schets daarvan te geven, doch zullen eerst de trapswijze ontwikkeling van het postwezen in Engeland door een chronologisch overzigt in 't licht stellen.

Nadat in de 15e eeuw door de regering op eenige punten des rijks koeriers en paarden waren gesteld tot overbrenging harer eigen dépêches, en onder Elisabet's regering de hoofdstad met verscheidene zeehavens in postgemeenschap was gekomen, op kosten en ten behoeve van de Londensche kooplieden, werd in

1635. de eerste geregelde dienst ten algemeenen nutte geopend tusschen Londen en Edinburg, door het aanstellen van postkoeriers die zes dagen onder weg waren. In alle tusschenliggende steden werden brieven aangenomen en rondgedeeld, en weldra werden ook vertakkingslijnen gemaakt die op deze hoofdroute uitkwamen.

1640. De post komt onder het bestuur van den secretaris van staat, en wordt eene geregelde landsinstelling, nadat reeds te voren het brievenvervoer met andere gelegenheden dan die welke de koeriers aanboden, verboden was.

1649. De corporatie van Londen stelt vergeefsche pogingen in het werk om een dienst op te rigten in concurrentie met dien der regering.

1653. De opbrengst van het brievenvervoer wordt verpacht voor £ 10 000. (ƒ 120.000.)

1660. De verpligtingen en voorregten van het bestuur der brievenpost worden bij parlementsacte geregeld.

1683. Een particulier rigt een postdienst in voor Londen en de voorsteden tegen een stuiver port voor brieven en kleine paketten. (De regering nam dezen dienst over, toen zij in werking was.)

1685. De jaarlijksche opbrengst van de briefpost bedraagt £ 65,000. ƒ 780,000.)

1720. Ralph Allen rigt een postdienst op voor de landbouw-provinciën bij wijze van vertakkingen, uitgaande van de groote route. (In 1764 trekt de regering dezen dienst tot zich.)

1750. In Schotland worden ook koeriers te paard aangesteld langs de voornaamste wegen. Tot nu toe ging het vervoer aldaar hoofdzakelijk door voetboden.

1757. De afstand van Londen naar Edinburg wordt gebragt op 85 uren in stede van 131.

1764. Omstreeks dezen tijd is de postdienst bezwaard met de uitkeering van jaarlijksche pensioenen, meest aan de gunstelingen des konings, tot een gezamenlijk bedrag van £ 72,000 (ƒ 854,000.)

1773. In Edinburg wordt ook een plaatselijke postdienst ingerigt tegen een stuiversport.

1784. De postdiligences komen in de plaats van de koeriers te paard die gemiddeld slechts 4 Engelsche mijlen (80 minuten gaans) in 't uur aflegden: de dienst wordt tevens zoo ingerigt dat al de diligences uit de provincie des ochtends in Londen aankomen, hetgeen de sortering der brieven vergemakkelijkt.

1792. Een kantoor voor geldverzendingen wordt op kleine schaal aangelegd door eenige beambten der posterij.

1801. Het stuiverport voor Londen wordt gebragt op twee stuivers.

1818. (ongeveer). De snelheid der diligences neemt aanmerkelijk toe door het macadamiseren der wegen.

1829. De gebouwen in St. Martin binnen Londen, geheel voor de postadministratie ingerigt, worden door haar betrokken.

1830. Eerste brievenvervoer per spoorweg van Manchester n. Liverpool.

1835. De overlandmail naar Indië treedt in werking.

1836. Groote toename in het vervoer van de dagbladen door de vermindering van het zegelregt.

1838. Eerste stoompacketvaart op Amerika. Een kantoor voor geldverzendingen wordt opgerigt als een deel van het poststelsel.

1840. Het porto wordt voor het gansche koningrijk op één stuiver gesteld, een maatregel reeds in 1837 door den heer Rowland Hill aangeprezen, en die inderdaad de beste gevolgen heeft gehad.

Het is dan ook sedert dit jaar dat de groote levendigheid in het brievenverkeer het noodzakelijk heeft gemaakt een aantal verbeteringen te brengen in de inrigting van den dienst, zoo als nader zal worden aangewezen bij de behandeling der verschillende onderdeelen.

Onze aandacht wordt het eerst getrokken door den dienst binnen Londen, strekkende tot de vervulling der behoefte aan onderlinge correspondentie voor de bewoners dier reusachtige stad. Londen is als 't ware door de postadministratie door twee denkbeeldige cirkels in drie deelen gesplitst. In het drukste gedeelte, in de nabijheid van het post-kantoor, worden de bussen elken dag op 10 verschillende tijdstippen geledigd en de brieven gesorteerd en bezorgd. In den tweeden cirkel, zich uitstrekkende binnen den afstand van drie mijlen (één uur gaans) van 't postkantoor, geschiedt de bezorging zes maal per dag. Eindelijk is er een kring die zich buiten de voorsteden uitbreidt, waarvan de uiterste grens 4 uur gaans van het postkantoor verwijderd is, en waar het getal bestellingen verschilt van 2 tot 5 maal per dag.

Men begrijpt dat het veel tijdverlies geeft wanneer brieven bestemd voor een adres hetwelk digt bij de woning des afzenders is gelegen, eerst naar het hoofdbureau in St. Martin moeten worden gevoerd, om aldaar, na met een stempel voorzien te zijn, in handen van den besteller over te gaan. Van daar dat de directeur van het postwezen in 1854 eene commissie heeft benoemd om de mogelijkheid te onderzoeken van het daars ellen van een aantal bureaux door de stad verspreid en waarvan elk geheel op zich zelve zou staan.

Deze commissie heeft hare taak volbragt en stelt nu voor om de hoofdstad in tien districten te splitsen, en er dus om zoo te spreken tien steden van te maken, waarvan twee in het middel, en acht in de buitenwijken. Elk dezer districten zoude een eigen centraal bureau hebben, waar al de bussen van het district geledigd, de brieven gesorteerd, die voor het district zelve aan de boden rondgedeeld, die voor andere districten aan de respectieve bureaux verzonden zouden worden. — Aan ieder bureau zouden dus van de negen andere bureaux negen verschillende bezendingen brieven komen, wier adressen in den kring van dat district te vinden zijn. Welligt zoude door dezelfde inrigting de sortering der brieven uit de provincie kunnen vereenvoudigd worden, maar men wenschte de proef te nemen met de brieven van Londen die voor Londen zelf bestemd zijn. Ligte wagentjes van de posterij zouden de brievenzakken van het eene bureau naar het andere voeren, en bovendien nog dienst bewijzen bij de aankomst van mails na de ochtend-uitdeeling. De commissie heeft eene uitvoerige kaart geteekend waar de grenzen van ieder district zijn afgebakend: de districten zullen door letters worden onderscheiden, en door het plaatsen van de letter op 't adres zal de afzender de bezorging van zijn brief zeer bespoedigen; men vreest intusschen dat dit niet spoedig tot gewoonte zal worden, vooral niet bij den handelsstand. De postboden zijn dikwijls zeer verlegen door de groote hoeveelheid straten van denzelfden naam die men in Londen vindt. Zoo zijn er 60 Johnstreet, 60 Williamstreet, 50 Newstreet enz. De brieven voor Londen bestemd, overtreffen tegenwoordig het aantal van honderd millioen jaarlijks, waaronder er in 1855 zes en veertig millioen in Londen zelve op de post waren gedaan. De brieven die van Londen naar de provinciën worden gezonden, of die van elders gekomen, naar elders worden opgezonden, zijn nog talrijker. Vroeger had men voor de brieven, bestemd voor Londen en in Londen op de post gedaan, een aantal postboden in 't blaauw, terwijl de brieven van elders gekomen door postboden in rooden uniform werden rondgedeeld, maar thans zijn de beide diensten zamengesmolten. De eerste ochtenduitdeeling geschiedt in Londen door 480 boden die elk hunne wijk hebben. In Londen, Edinburg en Manchester worden de boden in rijtuigen naar de afgelegen wijken gevoerd.

De postgemeenschap met de provinciën is aanzienlijk toegenomen en op een gansche anderen voet ingerigt door de trapswijze daarstelling van het spoorwegnet, dat het verkeer zoo aanmerkelijk deed toenemen in snelheid en veelvuldigheid. In den aanvang van 1855 bestonden er in het Vereenigd Koningrijk 10,498 postkantoren, waarvan 525 in den loop van het vorig jaar waren ontstaan. Onder dit getal waren 920 die met de hoofdstad brieven uitwisselden; de overige waren bijkantoren, wier voorname taak in het opzamelen van de brieven bestaat. Het aantal kantoren is meer dan verdubbeld sedert de invoering van het stuiversport. Het aantal brieven van allerlei herkomst in 1855 in het vereenigd koningrijk rondgedeeld bedraagt 456 millioen of 16 p. inwoner, dat is zes maal zooveel als in het laatste jaar van 't oude stelsel (*). De brieven van Londen voor Londen bestemd, nemen toe in verhouding van 9 tot 1, hetwelk schijnt aan te duiden dat de hoofdstad meer dan immer het brandpunt van den handel en de werkzaamheid des koningrijks is.

In de landbouw-districten neemt het aantal kantoren steeds toe, een groot voordeel voor de dun bevolkte streken, waar de brieven vroeger bleven liggen op de armoedige dorpskantoortjes totdat de geadresseerde ze kwam afhalen; thans worden zij aan de hoeven rondbezorgd door de boden, en daar elk dezer verscheiden dorpen voor zijne rekening heeft, zoo is er ook veel gelegenheid tot onderling verkeer. In 1854 en 1855 zijn 2500 dorpen en gehuchten voor het eerst op dusdanige wijze geholpen. Het brievenvervoer in het vereenigd koningrijk, zonder nog te gewagen van de afstanden door stoompakketten en voetboden afgelegd, strekt zich tegenwoordig uit over eene gezamenlijke ruimte van 60,000 Engelsche mijlen (†) (of ca. 20,000 uren gaans).

Naarmate de spoorwegen toenemen, kan ook de postmeester de snelheid en het aantal verbindingen met de

(*) In Nederland was het aantal brieven van allerlei herkomst in 1849, zijnde het laatste jaar van 't oude stelsel, 6 078 360, terwijl het in 1855 geklommen was tot 14 793.575, of ongeveer 2½ maal zooveel, en circa 5 p. hoofd der bevolking.

(†) In Nederland op 1e September 1855 over 16 888 Nederl. mijlen of circa 3000 uren gaans.

provincie vermeerderen. De postdirectie en de spoorweg-compagniën zijn het dikwijls oneens over de voorwaarden, maar het stelsel blijft zich toch ontwikkelen. Iedere spoorweglijn voert minstens ééns per dag een brievenmail over, maar op enkele plaatsen is het transport veel aanzienlijker. Eenige der groote compagniën belasten zich met de brieven tegen eene vaste jaarlijksche som, en voeren over met alle treinen naarmate het postbestuur zulks verlangt, en deze schikking is zeer bevorderlijk voor de snelheid van het brievenvervoer. De Brighton-compagnie neemt de brieven gratis mede, in het belang der badgasten uit Londen, die haar eene bron van voordeel zijn.

De twee voorname aderen voor het vervoer van brieven naar en van Londen zijn de North Westlijn en de Great-Western. Op beide spoorweglijnen heeft men sedert twee jaren afzonderlijke nachttreinen die noch reizigers noch goederen vervoeren, en deze maatregel heeft aan den handel in het noorden en westen van Engeland een buitengemeen groot gemak bezorgd in het corresponderen met de hoofdstad. Bovendien is het vervoer met de gewone dagtreinen niet gestaakt, zoodat de post van Londen in de meeste groote provinciesteden twee keer per dag wordt rondgedeeld. De stoutste maatregel door de post-administratie ten opzigte van spoorwegen genomen, is intusschen het ambulante postkantoor, hetwelk reeds op de meeste spoorwegen in werking is. Het is een waggon bij den trein gevoegd, waarin bedienden van de post zich bezig houden met het ontvangen, het sorteren en het uitdeelen van de brieven op de tusschenstations die de trein aandoet. Het verwonderlijkste is dat de uitwisseling der brieven met de poststations geschiedt zonder dat de trein ophoudt of zijne vaart vermindert. Om dit wel te begrijpen moet men door speciale vergunning de nachtreis van een dier postwagens hebben medegemaakt. Men bevindt zich dan in eene tamelijk groote kamer, schitterend verlicht, en waarvan de wanden met naar buiten openslaande kleppen voorzien zijn, in den smaak van de poortjens van een duiventil, boven ieder van welke de naam van een der stations geschilderd is Deze kamer is geheel afgescheiden van de andere wagens. Eenigee beambten zijn bezig met het sorteren van een aantal brieven en dagbladen op eene tafel voor hen uitgespreid. Een wel voorzien pak brieven wordt aan een der beambten ter hand gesteld: deze plaatst het in een zak dien hij sluit met een' riem, waaraan een haak bevestigd is. Nu opent hij een der kleppen en plaatst een net in de dus ontstane opening, terwijl hij den zak ophangt aan eene staaf, die buiten aan den waggon is aangebragt, Op het punt waar de brieven moeten blijven, is een paal langs den weg gesteld, en in één oogenblik, bij het vooruitsnellen van den trein, wordt de zak dien hij had opgehangen, gegrepen door het aan den paal gemaakt toestel, terwijl een andere zak, die vooraf aan den paal was gehangen, in het netje wordt geworpen. De beambte opent oogenblikkelijk den zak, sorteert de brieven, en dezelfde maatregel wordt genomen iedere keer dat men een zak af te geven of te ontvangen heeft. De beambten moeten met de uiterste orde en snelheid te werk gaan, daar de sortering van het pak brieven moet voleindigd zijn voor men het volgende station nadert. Het gevolg van deze vernuftige uitvinding is dat het transport van brieven langs de spoorwegen steeds toeneemt, zoodat de postadministratie meer dan L. st. 400,000 (c. *f* 5 millioen) jaarlijks aan de verschillende compagniën uitbetaalt.

(*Wordt vervolgd.*)

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

De echtgenoote van D. T. C. Simons, Z. Batavia 9 Januarij — J. R. E. Hanegraat geb. Hoorn, Z. Padang 29 December.— J. C. de Docs geb. Teijsmann, Z. Cheribon 8 Januarij.

Getrouwd:

Dr. B. Feist met A. L. de Vriese, Cheribon 5 Januarij.— C. F. Hesseling met S. Engel, Batavia 9 Januarij.

Overleden:

Mejufvrouw C. A. Schrötter 55 j., Batavia 8 Januarij.— De weduwe C. A. Struijck geb. van Welij, Rijswijk bij 's Gravenhage 10 November.— A. A. Jansz 59 j., Pekalongan 6 Januarij.— De weduwe S. Slier geb. Lit 83j., Rotterdam 20 Nevember. — G. A. Goldman 21j., Batavia 22 December.— E. Glaser geb. Belagé 24 j., Ardjo Winangan (Cheribon), 1 Januarij.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. D'Arricarrère. — K. J. B. Eichelberg. — Schellenbach. — G. F. H. Scharten en echtgenoote. — A. Reeders. — P. Vreede Bik en familie.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Januarij	16	Nederlandsch	Jannetje.	A. Lupeke.	Batavia.
„	—	Zweedsch	Esther.	J. L. Helstrom.	„
„	—	„	Louisa.	J. A. Lofquist.	„
„	17	Nederl. Ind.	Joedoel Barie.	Sech Achmat b. Abd. Sebaija.	„
„	—	Engelsch	Neptune.	J. Wilson.	Singapoer.
„	18	Nederl. Ind.	Krabba.	Mardam.	Pasoeroean.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
Januarij	17	Nederl. Ind.	Tatas Banjarmassing.	Sarif Mohm. b. Abd. Baharoon.	Banjarmassing.
„	—	„ „	Stoomschip Makasser.	F. H. Scnmidt.	Molucc. via Makass. en Timoor.
„	—	„ „	„ Padang.	B. J. Schipper.	Batavia via Samarang.
„	—	Balisch	Fatahool Rachman.	J. Martens.	Balie (Ampenan.)
„	19	Z. M.	Stoomschip Suriname.	Luit. t/z. 1e kl. J. H. Beelaerts.	Batavia via Rembang.
„	—	Nederlandsch	Maria Elisa.	M. van der Putte.	Nederland.
„	—	Nederl. Ind.	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Engelsch	Limehouse.	Chester.	In reparatie.	Fraser Eaton & Co.
Nederl. Ind.	Hector.	Paulino.	Sumanap.	„ „ „ „
Bremersch	Shakspere.	C. Fechter.	Nederland.	„ „ „ „
Fransch	Baron Hamelin.	E. Hamelin.	Erankrijk.	„ „ „ „
Zweedsch	Marij.	Silfversparre.	Zweden.	„ „ „ „
„	Esther.	Hellström.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	De Zwaan.	Van Hemert.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Prius Veldmaarschalk.	D. S. Immink.	Amster am.	Ruyl Cramer „ „
Amerik.	Yankee Ranger.	H. Stohmann.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsch	Gezina.	P. Burggraaff.	„	„ „ „ „
„	Pieter Schoenmaker.	Van Varelen.	„	„ „ „ „
„	Osiris	W. H. Cramer.	Amsterdam.	„ „ „ „
„	Honigbij.	H. A. van Marion.	Nederland.	„ „ „ „
„	St. Jan.	G. G. Lion.	„	„ „ „ „
„	Equator.	J. G. Appel.		P. Kervel & Go.
„	China.	Luttenberg.	„	„ „ „ „
Bremersch	Wilhelmina.	Kumme.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	Antoinette.	J. M. de Winter.	„	B. J. Van Eck & Co.
„	Henriette.	J. M. van der Veen.	„	„ „ „ „ „
Zweedsch	Louise.	Löfgmot.	Zweden.	Wm. Mathieu & Co.
Nederland	Borneo.	J. A. Jansen.	Nederland.	B. Kopersmit „ Co.
„	Immagonda Sara Clasina.	N. Rademaker.	„	„ „ „ „
„	Jannetje.	A. Lupeke.	„	„ „ „ „
„	Triton.	Adriaans.	Roterdam.	Anemaet & Co. „

Aangekomen Passagiers.

Met de Zweedsche bark *Esther*, de heer C. L. Lund.

Vertrokken Passagiers.

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Makasser*, luitenant kolonel De Brabant, de heer Ploegman en echtg, Z. M. troepen en bannelingen.— Met het Nederl. Ind. stoomschip *Padang*, de heeren Mossel, Cores de Vries met de kinderen van den Resident Vreede Bik, W. C. Heijn, J. Smidt, Goudwaard en echtg., Langlois, Z. M. troepen en bannelingen.— Met de Nederl. bark *Maria Elisa*, drie gepaspoorteerde militairen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de schepen Djoedoel Moebarak, Gezina, Al Oosmani, Osiris, Fathool Moebarak, Honigbij-Faidul Moebarak, Norman, Fulkus So-Oot, Shakspeare en Immagonda Sara Clasina; het stoomschip LangenLamongan; de barken Fatal Maän, Saijan Maskoor, Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Djoedool Karim, Antoinette, Bacht Mastora, Pieter Schoenmaker, Henriette, Abool Hair, Fatal Karim, Salma, Hoksing, Naim Balgijer, Fathool Joesoor, Zein, Equator, St. Jan, Baron Hamelin, Limehouse, Nawan Eljoesoor, Soedul Gair, Arief Banjarmaas, Borneo, Carolina Sophia, Charlotta, Prins Veldmaarschalk, China, Wilhelmine, Hector, Atiatool Barie, El Masschoor, Fathool Wahap, de Zwaan, Joan Melchior Kemper, Marinus Willem, Oosterling, Catharina, Guillaume Tell, Jannetje en Esther; de brikken Marij, El Ijezer en Louise; de schoeners Egmond, Saparoea, Kiem Ingsoen, Moostarie, Masschoer, Hiatlie, Tjilatjap en Bintang Timor; de kotters Riengit, Tedok en Krabbe.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

11 Januarij. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mordam; de Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin, van Soerabaya.

13 Januarij. De Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Pa Noor; de Nederl. bark *Prinses Amalia*, gezagv. L. W. van Rijn van Alkemade, van Soerabaya.

16 Januarij. De Nederl. bark *Maria Adolphina*, gezagv. A. Blom, de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gez. Katjoong, beide van Soerabaya.

VERTROKKEN.

12 Januarij. Het Ned. schip *Anna Elize*, gezagv. C. J. Jaskie. naar Amsterdam; de Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin; de Ned. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, naar Soerabaya; de Nederl. bark *Twee Gebroeders*, gezagv. J. J. Swart, naar Amsterdam.

15 Januarij. De Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Pa Noor; naar Bezoekie.

16 Januarij. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, naar Soerabaya; de Nederl. bark *Maria Adriana*, gezagv. S. van der Held, naar Dordrecht; de Nederl. bark *Maastroom*, gezagv. T. Mellema, naar Schiedam.

Uitvoer te Pasoeroean van den 9den tot en met den 16den Januarij 1858.

Naar Amsterdam met het schip *Anna Elise*, gezagv. C. J. Jaskie. $9170^{24}/_{100}$ picols gouv. suiker, 5280 picols gouv. koffij.

Naar Dordrecht met de bark *Maria Adriana*, gezagv. S. van der Held.

$8500^{14}/_{100}$ pikols gouv. suiker, 45.60 pikols gouv. koffij.

Naar Schiedam met de bark *Maastroom*, gezagv. T. Mellema. 7875 picols gouv. suiker, 3540 picols gouv. koffij.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 18den tot en met den 21sten Januarij 1858.

AANVOER.

Van Batavia per het Ned. schip *Jannetje*, gezagv. A. Lupcke, agenten B. Kopersmit & Co.

350 stuks kazen, 40 vaatjes haring, 39 stuks hammen, 3 vaten vleesch, 9 kisten bier, 2 kisten saucijs en rolpens, Gezagvoerder.

Van Singapore en Batavia per de Ned. Ind. bark *Joedool Barie*, gezagv. Sech Achmat Sabaija, agent Gezagvoerder.

500 kelders genever, Anemaat & Co; 51 kisten koopmanschappen L. Johan; 63/1 ledige leggers, 2 kisten lijnwaden, 1 kist koopmanschappen, P. Kervel & Co; 1 vat wijn, E. Fuhri & Co; 1 bendie met toebehooren, 43 collies manufacturen, 50 kelders lijn-olie, 19 kisten sla-olie, 4 kisten garen, 53 kisten en vaten wijn, 349 collies diverse, koopmauschappeu en kleinigheden, Order.

Van Zweden per het Zw. schip *Louise*, gezagv. Lofquist, agenten W. Mathieu & Co.

2077 stuks ijzer, W. Mathieu & Co.

UITVOER.

Naar Macasser, Timor en de Moluccos per de stoomboot *Macasser*, gezagv. Schmidt.

20 vaatjes haantjes bier, Asschenbergh & Co; 20 vaten geslacht, 100 vaatjes boter, 109 kisten provisien, Schimmelpenninck & Co; 6 kisten lijnwaden, J. F. van Leeuwen & Co; 50 kisten genever, Gebr. van Delden; 5 vaten bier, Kruer von Oven & Co; 1 kist gambier, 1 picol kandij suiker, 2 kisten inhd. provisien en ijzerwerk, 1 koijang rijst, 1800 kannen arak, 1 kistje inhd. zilveren guldens, Nash; 50 kelders arak, Holger van den Dungen; 50 bl. meel, Kuiper; 1 kist gem. kleederen, Kruer von Oven & Co; 2 kisten en vaten wijn, Gebr. van Delden; 2 kisten patjols, W. Mathien & Co; 3 vaten vleesch, 1 kist wijn, 52 kisten bier, W. Cores de Vries; 57 collies provisien, 1 kist zeep, J. F. van Leeuwen & Co; 50 vaatjes boter, 3 kisten provisien, W. Cores de Vries; 6 kisten wijn, Karthaus & Co; 2 kisten edam. kaas, J. F. van Leeuwen & Co; 38 paren jav. schoenen, van der Zwaan; $2^{40}/_{100}$ picols pruim tabak, P. Kervel & Co; 25 vaten boter, 3 likeuren, Van Tijen; 2 kisten wijn, 1 vat bier, 2 vaatjes boter, 1 kist agar agar, 1 kist inhd. provisien en dranken, 3 picols klaper-olie. Gebr. Kocken & Co; 1 kist kinder hoeden, 1 kist japonnen, 45 kisten wijn, Asschenbergh & Co; 1 kist regaal, Ruyl Cramer & Co; 30 picols koperwerk, 5 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Padang*, gezagv. Schipper.

195 kisten inhd. provisien en dranken, 130 kisten wijn, 25 kisten vruchten op water, Peraira & Co; 11 kisten manilla sigaren, P. Kervel & Co; 1 kist zijden stoffen, Assehenbergh & Co; 10 picols koffij, 3 balen tabak, 1 kist piano, W. Cores de Vries; $69^{60}/_{100}$ pic. suiker, 2 tonnen klapper-olie, Major Matzen & Co; 1 kist tapijt McMillan Marten & Co; 1 kist regaal, 8 oxh. bier, Fraser Eaton & Co; 7 kisten sigaren, 2 picols ruwe zijde, 384 picols zink. 40 picols lood, 60 picols spiauter, 5 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Nederland per het Nederl. schip *Maria Elisa*, gezagv. M. Van der Putte.

$6553^{57}/_{100}$ picols suiker, $232^{61}/_{100}$ picols rotting, $9^{10}/_{100}$ picols Japan hout, 58444 kannen arak, 1780 picols tabak, 10 picols koffij, P. Kervel & Co; $998^{12}/_{100}$ picols suiker, Major Matzen & Co; 200 picols kurkuma, J. F. Van Leeuwen & Co; 94355 ℔ tabak, B. Kopersmit & Co.

Naar Balie per de Bals. schoener *Fathoor Rachman*, gezagv. J. Martens.

1 kist Eur. doeken, J. Martens; 3 kisten slendangs, J. F. Van Leeuwen & Co; 1 kist slendang, W. Mathieu & Co; 8 kisten Adam & Co.

Naar Banjermassing per de Nederl. Ind. bark *Tatas Bajarmassing*, gezagv. Sarief Mohamat.

$8^{30}/_{100}$ picols Jav. koperwerk, *f* 2000 aan zilvermunt. 13 tonnen klapper-oiie, 38 picols Bals. dendeng, 30 picols katjang-olie, 5 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden diverse Arabieren.

Naar Nederland per het Amerik. schip *Yankee Ranger*, gezagv. H. Stohman.

300 picols rotting, $6010^{95}/_{100}$ picols suiker, Ruyl Cramer & Co; $5363^{51}/_{100}$ picols suiker, Fraser Eaton & Co.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol *f* 16.—
Koffij per picol.
Rijst (carga) per koijang *f* 135 à *f* 140.—
Id. (witte) „ „ *f* 165 à *f* 180.—
Koehuiden per 100 st. *f* 350 à *f* 500.—
Arak per legger *f* 90.—
Olie (Klapper).
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting *f* 9.—
Wisselkoers 107 % à 108 %.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 24sten Januarij, des morgens ten half 9 ure.

Ds. H. H. SCHIFF.

VOORBEREIDING.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 24sten Januarij, des morgens ten half 9 ure.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.